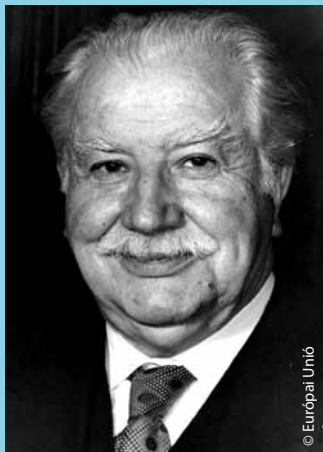

Joseph Bech: egy kis ország az európai integráció kulcsszerepében

Joseph Bech 1887- 1975

Joseph Bech luxemburgi politikus az 1950-es évek elején közreműködött az Európai Szén- és Acélközösség létrehozásában, az évtized második felében pedig az európai integráció egyik vezéregyéniségeként lett ismert.

Az 1955 júniusában megrendezett Messinai konferencia felé vezető úton – és ezáltal az Európai Gazdasági Közösség előkészítésének folyamatában – az első lépést a Benelux államok közös memoranduma jelentette.

Bech mindkét világháború idején Luxemburgban élt; az itt szerzett tapasztalatok révén tökéletesen látta, hogy egy nagyhatalmú szomszédok közé beékelődött aprócska állam egyedül milyen tehetetlen tud lenni. Ez vezette el annak felismeréséhez, hogy egy szilárd alapokon nyugvó, virágzó Európa felépítésében a nemzetköziség eszméje, valamint az országok közötti együttműködés egyaránt elengedhetetlenül fontos. A Belgium, Hollandia és

Luxemburg közötti Benelux Unió létrehozásában szerzett tapasztalatai később az európai intézmények felállításakor is jó szolgálatot tettek. A három kis ország közötti szövetség létrejötté, amely az Európai Unió megalapításának etalonja is egyben, a mai napig példaértékűnek számít.

Fiatalkora és politikai pályafutásának kezdete

Joseph Bech 1887. február 17-én született a luxemburgi Diekirchben. Jogi tanulmányait a svájci Fribourgbán, később Párizsban (Franciaország) folytatta, majd a diploma megszerzése után (1914) ügyvédi irodát nyitott. Az akkoriban megalakult Keresztény Párt színeiben még ugyanebben az évben a luxemburgi képviselőház tagjává választották.

1921-ben bel- és oktatásügyi miniszterré, majd 1926-ban Luxemburg miniszterelnökévé választották, de emellett a külügy- és a mezőgazdasági miniszteri posztot is ő töltötte be. Az ország élén töltött 10 éve alatt tört ki a gazdasági világválság. Bech tisztában volt azzal, hogy az export hazája gazdaságának szempontjából alapvető jelentőségű. Mivel a kis ország fő kereskedelmi partnere Németország volt, Luxemburg nagyban függött szomszédos országtól. E gazdasági függőséget Bech

igyekezett minimalizálni. A luxemburgi acélipar számára további piacok után kutatva jutott el odáig, hogy szorosabb gazdasági együttműködésre lépjen és vámmuniót alakítson ki Belgiummal, majd később Hollandiával. E rendkívül fontos lépések vezettek ahhoz, hogy a második világháború alatt létrejöjjön a Benelux Unió.

A második világháború

Amikor 1940. május 10-én a náci Németország megszállta Luxemburgot, Bech több kormánytársával, valamint az államfői szerepet betöltő Charlotte nagyhercegnővel együtt londoni száműzetésbe kényszerült, ahol emigráns kormányként működtek tovább. 1944-ben külügyminiszterként írta alá a Benelux-szerződést. A munkaerő, a tőke, valamint az áruk és

szolgáltatások szabad áramlását elősegítő regionális gazdasági unió létrehozásában szerzett tapasztalatai később az Európai Gazdasági Közösség felállításánál is hasznosnak bizonyultak.

Pályafutása alatt Bech sosem tudott szabadulni az első világháború és az azt követő válság nyomasztó emlékeitől, amikor fennállt annak a veszélye, hogy Luxemburgot bekebelezzik a szomszédos államok. A nemzetköziségbe vetett szilárd hitét épp e tehetetlenség érzése fűtötte.

A második világháború alatt és után valamennyi többoldalú tárgyaláson ő képviselte Luxemburgot, és arra buzdította honfitársait, hogy támogassák a Nagyhercegség csatlakozását az akkoriban létrejövő nemzetközi szervezetekhez: a Benelux államokhoz 1944-ben, az ENSZ-hez 1946-ban, valamint a NATO-hoz 1949-ben.

Az Európai Szén- és Acélközösség

1950. május 9-én Bech Luxemburg külügyminisztere volt. Mivel tisztában volt azzal, hogy hazája számára milyen fontos, hogy a szomszédos államok gazdasági és politikai egyezmények útján szövetségre lépjenek, örömmel üdvözölte francia kollégája, Robert Schuman e napon benyújtott javaslatát az Európai Szén- és Acélközösség létrehozásáról. Bech tudta, hogy ezzel Luxemburg rég nem látott lehetőségeket kaphat, európai kérdésekben pedig szóhoz juthat. Azzal, hogy sikerült elérnie, hogy a Szén- és Acélközösség Főhatóságának székhelyét Luxemburgba tegyék, tovább erősítette országa európai pozícióját.

A későbbiekben Bech az Európai Védelmi Közösség felállításának terveit is támogatta. Ugyan ezeket 1954-ben Franciaország elvetette, ez korántsem jelentette az európai integráció végét.

A Messinai konferencia

1955. június 1–3. között Joseph Bech elnökletével zajlott a Messinai konferencia, amely a Római Szerződés, és egyben az Európai Gazdasági Közösség létrejöttének előfutára volt. A konferencia fő napirendi pontját a Benelux államok vezetői – köztük Luxemburg képviselőjében Bech – által benyújtott memorandum jelentette. Ez a dokumentum egyesítette

Franciaország és Hollandia javaslatait a közlekedés és energiaipar – különösen az atomenergia – területén végrehajtandó fejlesztésekről, valamint az általános közös piac létrehozásáról, és középpontjában egy tényleges hatalommal felruházott közös hatóság felállításának igénye állt. A Benelux államokkal, valamint a Szén- és Acélközösség terén szerzett tapasztalataik alapján a három külügyminiszter – a holland miniszter, Johan Beyen elképzeléseit továbbgondolva – ismertette az egy egységes Európa létrejöttét elősegítő gazdasági együttműködés tervét. A kidolgozással megbízott bizottság elnöke, Paul-Henri Spaak belga miniszter után Spaak-jelentésként is elhíresült terv volt a kiindulópontja annak a kormányközi konferenciának, ahol a közös piacról és az atomenergia terén megvalósuló együttműködésről szóló, majd 1957. március 25-én Rómában aláírt szerződések tervei megszülettek.

Bech egy kézikamerával az 1955-ös Messinai konferencia szünetében.

Bech 1959-ben, harmincévnyi szolgálat után távozott külügyminiszteri tiszteből. A következő öt évben a Képviselőház elnökeként dolgozott, majd 1964-ben, 77 éves korában örökre búcsút intett a politikának. 11 évvel később, 1975-ben hunyt el. Európa egységesítésében játszott szerepe miatt méltó helye van az Európai Unió alapító atyái között. Munkássága ékes bizonyítéka annak, hogy miként lehet egy Luxemburghoz hasonló kicsiny országot nemzetközi szinten is meghatározó pozícióhoz segíteni.